

„Edinost“

Izšla enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Pa tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 svč.); vsaka Trsta pa po 8 stotink (4 svč.).

Telefon št. 870.

Oglaš

se računajo po vrstah v petilo. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nafrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Căntăria št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik koncesij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trst

Nekoliko refleksij o slov. gledališču v Ljubljani.

(Dopis iz narodnih krogov.)

Vslej in vsikdar naj bi molčali, ako je stvar, o kateri se hoče govoriti, kočljiva in bi morda bilo neljubo komu, če bi razpravljali o njej — pa naj bi šli tudi vsi slovenski zavodi in če treba tudi ves naš narod rakom žvižgat? Ne, obzirnost je smeti tirati le do tiste meje, kjer se začenja nevarnost za narodno stvar.

Temu ni oporekati, da vsakdo, ki je v službi naroda, zasluži kolikor toliko obzirnosti od naroda, ali kakor hitro je njegovo delovanje v škodo narodu samemu, potem mora ponehati vsaki obzir! In govoriti treba naravnost, čim tako to zahteva korist celokupnega naroda.

»Edinost« je že večkrat opravičeno grajala nezdrave razmere, navstale v našem narodu, osobito v njega sredini v Ljubljani vsled zgrešene slovenske politike, ki se vodi tam in ki sloni, več ali manj, tudi na osebnih ambicijah. Vselej pa, ko je »Edinost« grajala take nezdrave razmere, usovala se je nanjo iz Ljubljane cela ploha najmastnejših psovk. In ni jej bilo pardona niti tedaj, ko je bilo evidentno, da je graja prišla v list iz rodoljubnih krogov iste Ljubljane. No, hvala bodi Vašemu listu, da ga vsi taki napadi niso nimalo preplašili v rodoljubnem prizadevanju njegovem.

Zato se nadajam, da vi, g. urednik, ostanete dosledni tudi sedaj in da ne odrečete prostora temu-le dopisu mojemu.

Zavod, ki morda največ trpi vsled »liberalne« in »klerikalne« naše politike, je slovensko gledališče v Ljubljani, ki je sploh jedino gledališče za vse Slovence, torej zavod velike kulturne važnosti za ves narod! Najdrastičnejše dokaze za to trditev je podal razgovor, ki se je vršil v ponedeljek zvečer v ljubljanskem »Narodnem domu« glede vprašanja, naj se-li slovenska opera še nadalje vzdržuje ali pa opusti? Bolezen slovenskega gledališča je prišla torej že v tak stadij, da treba resno misliti na eventualnost, ne bi-li kazalo, da se slovenskemu gledališču amputira opera, da mu tako ohranimo vsaj življenje? Ali usodno na tem je to, da nihče noče garantirati, da ne bi ta amputacija

morda še povspešila smrt slovenskega gledališča v Ljubljani in da ne bo ostanek istega, drama, potisnena zopet na nekdanjo nižino — diletantizma?!

A kdo jo kriv, da je slovensko gledališče v Ljubljani prišlo že na rob propada? Tega je kriv — če tudi ne edino, aligotovo v veliki meri — besni boj, ki se v naši osrednji pokrajini bje med liberalizmom in klerikalizmom! Radi zveze slovenske liberalne stranke z Nemci — na omenjenem shodu izrečno povdarjene od ravnatelja Šubica — mora najzadnji slovenski kmet v kaki gorski vasici na Kranjskem s svojimi krvavo zasluženi žulji pomagati vzdrževati nemško gledališče v Ljubljani, pomagati mora vzdrževati zavod, ki je tudi propagator nemške ideje doli proti Adriji!

V Ljubljani, v srcu vse Slovenije v glavnem mestu pokrajine, ki je po 95% slovensko prebivalstva slovenska, je nemško gledališče enakopravno slovenskemu, sme se šopiriti v istem deželnem gledališču kakor slovensko in uživa od dežele isto podporo, kakor slovensko! Da, še več, kakor posemamo iz poročila o sestanku, ki se je vršil v ponedeljek v Ljubljani: tamošnji ravnatelj nemškega gledališča živi od kulis, katere je za mnogo tisoč goldinarjev nakupil slovensko gledališče, tako, da če bi istih ne imel, bi še igrati ne mogel! In zakaj vse to?

Zato, ker tako zahteva onih par nemških poslancev, ki so v deželnem zboru zvezani se slovenskimi liberalci! Ako bi ne bilo te zveze, bi mogla dežela vsa podpora, katero mora sedaj deliti med nemškim in slovenskim gledališčem (in te podpore je sedaj 24.000 kron) dati samo slovenskemu gledališču. Radi te zveze naj bi prenehala slovenska opera, radi te zveze naj trpi vse slovensko gledališče v Ljubljani in še marsikaj drugega.

Od zveze z Nemci na Kranjskem pameten človek v Slovincih gotovo ne more pričakovati kakih koristi za slovensko narodnost! Do te zveze je moglo priti — poprej s klerikalci, sedaj z liberalci — le vsled silnega sovražstva, ki je zavladalo med strankama na Kranjskem. V tem medsebojnem sovražstvu je liberalna stranka žrtvovala slovensko gledališče v Ljubljani na korist tamošnjemu nemškemu gledališču le da pripomore do zmage liberalizmu! Radi tega

pa nikakor ni obsojati samo postopanja slovenske liberalne stranke!

O ne! Pozabiti ni smeti nikoli, da je bila klerikalna stranka — kakor že omenjeno — tudi že v zvezi z istimi Nemci! Tu pa je umestno, da pribijemo neko okolnost, jako značilno za abnormalnost naše politike na Kranjskem. Nemški poslanci v deželnem zboru kranjskem so namreč sami liberalci, a te nemške liberalce vidimo jedenkrat v zvezi s slovenskimi klerikalci, drugič v zvezi s slovenskimi liberalci! V tej okolnosti imamo drastičen izgled, da je v Nemcih nemško mišljenje močnejše, nego politično prepričanje in da vsikdar radi žrtvujejo kaj od svojega političnega prepričanja, ako vedo, da bodo s tem koristili nemški stvari!! Nemškim liberalcem je torej vse jedno, naj bodo v zvezi se slovenskimi liberalci ali klerikalci, samo da morejo koristiti svojemu nemškemu narodu! Oni žrtvujejo radi tudi nekaj svojega liberalnega prepričanja — kar so gotovo morali storiti, ko so bili v zvezi s klerikalci — če je to na korist nacionalni ideji njihovi!

Nemški liberalci so predvsem Nemci in še le potem liberalci! Ni-li po takem v očigled dejstvu, da so Nemci saturiran, mi pa proganjan narod, vnebovpijoč greh, ako je slovenski politik poprej liberalci ali klerikalci, nego pa — Slovence?! Iz arca nam je govoril gospod svetovalec L e n e, ko je na omenjenem shodu — ako smemo verjeti poročilu v »Slovenec« — izjavil: »Slovinci naj bodo zložni v taki stvari. Jaz ne vprašujem tu, ali je kdo liberalci ali klerikalci? Ljubši mi je 100 klerikalcev, nego en nemški skutar!« Tako govori — slovenski mož! Tako naj bi govoril, ko gre za skupno-slovenske stvari, tudi vsaki klerikalci: Ljubši mi je 100 liberalcev, nego en nemški skutar!

Ali, žal, sedanja politika v Slovincih je našo stvar zavozila tako, da je redki liberalci in redki klerikalci — četudi misli tako —, ki bi imel poguma, da bi javno govoril tako!

In potem naj bi slovenski rodoljub ne obsojal bratomornega boja na Kranjskem, ko se na ljubo temu boju žrtvujejo najdražje narodne svetinje!

Slednjij pa so začeli tudi v Ljubljani treznejši življi spregledovati, kako škandalozno

Jaz ne živim, jaz samo štejem dneve. Moje srce je otopelo. Ta tu, je nadaljevala, pokazavi na srce, »ne bo ljubezni nikdar v oč, nikdar! Verujte! Naj se zgodi, kar hoče, moje srce je le rakev, v kateri je pokopano Vladimirjevo ime. Ostanite mi prijateljem, prosim Vas lepo. V tolažbo mi bo vsikdar, da diše bitje na svetu, ki v svojem srcu nosi ljubezen do Vladimirja, kakor jo nosim jaz; da en del boli, ki težko pritišče na mojo dušo, pada tudi na Vaše srce. Z Bogom, dragi gospod Evgenij!«

»Gospica Lucija!« je rekel mladenič po nekoliko trenotkih, »midva sva sedaj sama. Dovolite mi besedo in ne pišite mi je v greh.«

»Le govorite!«

»Da! Med mojim in Vašim srcem obstoji aveta zveza: veže ju ljubezen do junškega mladeniča, ki je pal za svobodo domovine, in kateremu se duša vije med zvezdami. Hočete-li, da bo ta zveza nerazdružljiva, da bova skupno posvečala življenje spominu prijatelja?«

Deklica ga je pogledala začudeno.

»To je,« je rekla, »Vi prosite za mojo roko!«

»Da! Ne pišite mi tega v greh. Ni sebičnost to, prisegam Vam. Jaz Vam hočem biti začelitnik!«

je to, da se jedino slovensko gledališče radi bratomornega boja žrtvuje nemškemu gledališču v Ljubljani in to prepričanje se je na pondeljškem shodu v Ljubljani pojavilo z elementarno silo.

Tudi o gradnji deželnega gledališča samega so imeli Nemci gotovo svoje prste vmes.

Tudi ta moment se je povdarjal na večkrat omenjenem shodu in je bilo izrečeno mnenje, katero je ravno »Edinost« povdarjala že večkrat, da je namreč to gledališče zgrajeno za visoko gospodo, ne pa za širše mase! Znano pa je, da nemška kolonija v Ljubljani sestoji skoraj izključno le iz gospode. Ko se je gradilo gledališče, oziralo se je torej v prvi vrsti na nemško gospodsko prebivalstvo Ljubljane, ne pa na slovenske mase, ki so po načinu zgradbe maione izključene iz tega gledališča.

Slovenske mu gledališču v Ljubljani škoduje medsebojni strankarski boj v veliki meri tudi neposredno. Boj med obema strankama v Ljubljani je tako ljut, da ti ne gre klerikalci za nobeno ceno v isti prostor, kjer je liberalci, obratno pa ne liberalci, kjer je klerikalci. Iz tega sledi, da je tudi o obiskovanju gledališča treba ostati zvestim svoji stranki in je klerikalci skoro smrtni greh, ako je vstopil v gledališče, dokler je isto v oblasti liberalcev. Človeka mora res, kljub vsej tragiki, posiliti smeh, ko misli na te razdrapane razmere, ki vladajo sedaj v naši metropoli vsled fanatičnega strankarskega boja, ki je Slovincem, ob prekerem položaju njihovem, ravno tako koristen, kakor na pr. Afrikancu topel kožuh.

Zdi se mi, da bi teh svojih refleksij ne mogel primerneje zaključiti, nego z zlatimi besedami gospoda dra K. Trillerja na pondeljškem razgovoru v Ljubljani:

»Ljubljana naj ne bo lev tem oziru središče slovenskega naroda, da se od turazliva srd!«

Politični pregled.

V Trstu, 17. aprila 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev.

— (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Železniški minister Wittek je odgovarjal na interpelacijo posl. Wolfa radi mno-

»Ne smatram tega za žaljenje svojega srca, za sebičnost. Nikakor. To je v mojih očeh plemenita žrtve, ki mi jo ponujate. Ali, hvala Vam, ne morem, nočem. Jaz Vas ljubim kakor brata, ne morem pa kakor zaročnika. Tudi Vi ne ljubite mene, vem to. Ali želite mi pokloniti vse življenje svoje! Ne, ne, Evgenij, jaz ne smem vsprejeti te žrtve. Grešila bi. Vi morate najti sebi srce, ki Vas bo iskreno ljubilo. Vaša plemenita duša je zaslužila to nagrado od usode. Jaz ne morem ljubiti, niti ljubezni hliniti. Kaj Vam bo neveselo, tužno bitje, ki, objemače po sili živnega, misli na mrtvega?!«

»Ali čas pokriva grobišče s travo, rana se zaceli, a nikdo na svetu Vam misli na Vladimirja ne bo pisal manje v greh, nego jaz.«

»Nočem, Evgenij, nočem. Prej bi se mogla žrtvovati drugemu, katerega ne spoštujem, ne ljubim, nego-li Vam.«

»Pa, z Bogom, Lucija, Bog naj Vas čuva. Odbili ste me, ali radi tega mi ostanete mila in draga, kakor ste mi bila poprej.«

»Tudi Vi meni, dragi prijatelj! Z Bogom!«

Evgen je poljubil deklici roko ter izišel naglo, a ona je občutila, da je v isti hip zopet izgubila iskreno dušo. (Pride se.)

PODLISTEK.

Vladimir.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevel M. C. t. d.

IV.

Lucija je krevala počasi ali slednjij je okrevala popolnoma. Na mlado lice so se jej zopet povrnila rdeče rožice, črni jej oči stili začeli zopet sevati, ali duša jej je ostala bolna. Po cele dneve je mogla posedati v svoji sobi povešene glave in držati roki križem v krilu. Ohladila se je, otopela za ta svet, njeno srce kakor da je zamrlo. Ni ne vpraševala, ne se brigala za to, kar se po svetu godi. Samo tu pa tam se jej je prikazala solza v očesu, samo tu pa tam je potegnila iz mizice permi svojega Vladimirja, čitala jih, poljubila in orosila s solzami, apotem zopet obtihnila, kakor da spi pri belem dnevu. Enkrat, kasno na večer, ko je tako sama sedela, je vstopil Evgen v sobo.

»Ah, dober dan, gospod Evgen!« ga je pozdravila deklica šibkim glasom, »kako to, da niste prej došli? Pričakovala sva Vas jaz in moj oče. Z Vami se morem vsaj razgovarjati o Vladimirju; Vi, njega pobratim iz otroških let, znate toliko pripovedovati o njem, a vsaka najmanja črtica o milem mi zaročniku ugaja mojemu srcu.«

»Oprostite, milostiva gospica, da nisem prej, da sem tako kasno došel, a še to le za malo časa.«

»Za malo časa? Kako to?«

»Prišel sem poslovit se, gospica«, je rekel Evgen tresočim glasom, prijemši deklico za roko.

»Poslovit se?« je vprašala deklica prepadeno.

»Da, moram že jutri v Slavonijo, kjer me čaka služba. Ne mislim, da mi bo zopet kmalu sreča, da bi videl Vas in Vašovedno rodbino. Ostanite zdravi, gospica Lucija, poleg mile slike pokojnega Vam zaročnika pridržite v spominu tudi zvestega mu pobratima. Saj mi dva sva bila najbližaja Vladimirjevemu srcu. Bog Vas čuval in krepil! Za vedno Vam hočem biti zvest prijatelj!«

»Torej tudi Vi me zapuščate,« je odgovorila deklica žalostno, tudi to tolažbo naj izgubim, a moj oče je star in je sam tolažbe potreben. Vse okolo mene vene in gineva in jaz ostajam sama na svetu, kakor samotno, suho drevo aredi polja. Zakaj ni bolezenskončala tudi mene? Bolje bi bilo.«

»Nikar tako, gospica! Vi ste mladi, krepki. Čas celi vsako rano, vsaka težka bolezen se preboli. Vi imate očeta in mater! Vsa za njiju morate živeti.«

»Živeti! Prosim Vas, je-li to življenje?«

gostevilnih nesreč, ki jih provzročila električni tramvaj na Dunaju. Rekel je, da je v večini slučajev ljudstvo samo krivo na nesrečah, kajti personal tramvaja da postopa jako previdno.

Zbornica je nadaljevala potem razpravo o proračunu finančnega ministerstva in sicer o točki »finančna uprava«.

Posl. Bazilij Jaworski se je pritoževal radi prevelikih davkov in trdil, da je potrebna reforma novega davčnega zakona; priporočal je, naj bi se dohodki zemljiškega davka izročevali doželam.

Posl. Luksch je napadal poljedelškega ministra, očita mu, da je sovražnik kmetovalcev. Omenjal je, da so se za gradnjo kanalov, katera ni niti še gotova, dovolili že milijoni, medtem ko se noče ničesar storiti za kmetijstvo. Pritoževal se je radi propadanja kmetijstva in obuboževanja kmetijskega ljudstva radi prevelikih davkov: odpraviti bi se moral posebno zemljiški davek. Poljedelci da ne nehajo nikoli zahtevati odprave tega davka ter da se bodo, ako ne bo drugače, posluževali tudi nasilstva.

Seja se je zaključila ob 2. uri popoldne in je ob 5. uri popoldne pričela večerna seja. Na dnevnem redu te seja so bile volitve v kvotno deputacijo in v delegacijo.

Nemško nacionalni posl. Derschatta je predlagal, naj bi se te volitve brisale z dnevnega reda in postavile na dnevni red večerne seja, ki naj bi bila dne 23. aprila.

Mladošeski posl. Pacák je trdil, da si nemški nacionalci hočejo na ta način pridobiti časa za pogajanja z vlado ter je izjavil, da bodo Mladošeski glasovali proti predlogu Derschatte, ker nočejo podpirati prizadevanj nacionalcev.

Na glasovanju je bil predlog poslanca Derschatte odklonjen s 191 glasovi proti 62, na kar so se izvršile omenjene volitve.

Nemci med seboj. Včeraj popoldne so se zbrali nemški poslanci (vseh strank) iz Češke na posvetovanje radi volitev v delegacijo. Posl. Wolf je zahteval za Vsememce dva delegacijska mandata, »je imel o tem to nesrečno misel, da je zašel ob občutljivo stran velikega Jurija Schönenerja, najintimnejega sedanjega vsenemškega — sovražnika svojega, rekši, da ima on med Nemci na Češkem več pristašev, nego pa Jurij Schönener, nekdanji mojster njegov. Vrnega oprodo Schönenerjevega, posl. Schalka, je zaželo to, kakor da je Wolf zagrešil najhujšo blasfemijo in vnela se je med Wolfom in Schalkom naslednja besedna bitka v znamenju nemške kulture: Sch.: To je otročja burka! W.: To je nesramnost! Sch.: Ne bom govoril dalje o predmetu in ne bom odgovarjal posl. Wolfu, ker le-ta je oseben človek brez časti in nesposoben dati satisfakcije. Od njega se torej ne more zahtevati, naj da zadovoljenje za svoja zasramovanja. W.: Bodite mirni, sicer vam razbijem Vašo mačjo glavo.

Na to so med pristaši Schönenerjevimi in Wolfovimi letele sem in tja psovke, kakor n. pr. Schuft in drugi krepki izrazi. Schönenerjanci so silno ogorčeni ter žugajo z razkritji, ki so silno kompromitujoči za Wolfa in to iz znane afere, ko je Wolf vsenemško prijateljstvo in gostoljublje prijatelja mu in somišljenika posl. Tschana porabil v to, da mu je, kakor zakonski mož, zapeljal hčer!! Pa tudi drugih grdih stvari da hočejo prinesiti v javnost iz minulosti Wolfove. Dosedaj da so imeli obzirno do Wolfa, ali po tem zadnjem nastopu ne več.

Taki so torej družba misijonarjev »svete stvari« nemškega naroda, taki so ti vzvišeni duhovi, katerim se v strahu pokore vse nemške stranke! Če se tej družbi res pridružijo še naši primorski — glumači, bo pa to ensemble, da ga bodo morali biti sami bogovi veseli. Da li pa bo imelo tudi naše Primorje vzroka za veselje — to je seveda drugo in ne posebno tolažljivo vprašanje.

Nevarnost velikonemških aspiracij. A propos, prav kakor nalašč, z ozirom na našo večerajšjo notico pod tem naslovom, nam pribajajo razni spomini, ki jih znani stari madjarski general Štefan Türri pripoveduje v budimpeštanskem listu »Pesti Hirlap«. To so spomini iz burnega življenja rečenega generala izlasti pa od leta 1866. sem. Tu čitamo tudi reminiscenije, preznačilne za zavratnost nemške politike nasproti vsakomur. General Türri dokazuje, da je bila vsa naklonjenost Bismarckova Madjarom le preračunljiva in narekovana od potrebe, da tudi Madjari povspešujejo nemške cilje, in da iz

istih motivov izvira tudi prijateljstvo Nemcev do Italijanov.

Na obzorju nemško-madjarskega prijateljstva in zavezništva se je pojavilo sedaj nekaj meglice. Povod so dali Nemci! Vajeni že od Bismarckovih zlatih časov sem, da jim je dosedaj še vsakdo šel na nastavljen limanico, kogar so si le izvolili za sopovapeševatelja svojih dalekosežnih aspiracij in ga v ta namen obsipali z dokazi nerazumnega in torej le bliženega prijateljstva; vajeni, da se jim je vse posrečilo, videči, kako rada dopušča dunajska diplomacija, da jo vodi — berolinska previdnost, videči, kako slepo so se bili Madjari postavili v službo nemški navihanosti, videči, kako radi Italijani slede madjarskemu izgledu, so v noveji čas začeli misliti, da jim ne treba več tako obzirno, previdno postopati z onimi, katere vodijo za nos, in so začeli tudi proti tem poslednjim očitneje nastopati se svojimi agresivnimi nameni. To pa je malce osupnilo Madjare. Znano pangermansko društvo »Alldeutscher Verband« je bilo sklenilo uprizoriti malo izvajajo na Ogerako in Sedmograjsko. To je začelo skrbeti madjarske kroge posebno še zato, ker je par let sem postal nekam živo med Nemci na Ogerskem. Popred je bilo le med Nemci na Sedmograjskem opazati znake zavesti o pripadnosti k velikemu nemškemu narodu, sedaj pa — par let sem — se je začelo gibati tudi med Nemci na Južnem Ogerskem. Madjarski krogi so sumili in se o tem menda niso motili, da rečenemu velikemu izletu društva »Alldeutscher Verband« ni namen drugi, nego širjenje vsenemške propagande. V madjarskih krogih je zavrelo in jeli so pozivljati naravnost vlado, naj prepreči nakano vsenemškega društva. Odpor je bil tako energičen in izdaten, da se je »Alldeutscher Verband« prestrašil in odpovedal napovedani izlet.

Ta namera, da bi se vsenemška propaganda pomaknila za eno etapo naprej tudi proti Ogrski strani, je bila v povod staremu generalu Türri, da je priobčil nekoliko svojih spominov Madjarom v pouk in svarilo. Mi jih pa posnemljemo tu onim Slovincem, ki se nočejo odreči veri v možnost kompromisov z Nemci, in pa našim Italijanom v pouk. Tem poslednjim še posebno.

General Türri se spominja za Madjare toli laskavega govora nemškega cesarja Viljela (ko je bil namreč le-ta na obisku v Budimpešti), kateri govor je kar fasciniral Madjare; potem pa nadaljuje: »Nočem razkladati tu, kakov namen je imel nemški cesar se svojim govorom, ali sedanje vedenje nemškega schulvereina opozori morda ogrske politike, da bodo bolj paznim očesom sledili izvestnim stremljenjem nemškega naroda. Za časa vojne leta 1866 je dal Bismarck organizirati ogrske legije; povdarjal je, da on podpira opravičene aspiracije madj. naroda. Komaj leto potem pa mi je bila v Belemgradu prilika izvedeti, da je tamonjšji pruski odposlanec — tako, da sem čul na lastna ušesa — srbskim državnikom obljubljal ogrsko ozemlje. Leta 1867. mi je Bismarck povedal le prejasno, kake namene ima z Avstrijo. Po meni je dal povedati Italijanom, da »s pomočjo Prusije more Italija dobiti Trentino«, ali dodal je, da tega ne dopusti, da bi Trst prišel v roke Italijanom, ker to da je »pristanišče bodočnosti za Nemčijo.« Jaz sem to pripovedoval že večkrat, ko je železni kancelar še živel. In danes navajam vnovič te besede, ker bi hotel opozoriti pangermansko gospodo, da bi izlet, ki ga namerjajo na tla Sachsov in v Banat, mogel vzbuditi sum, ne le v krogih Madjarstva, ampak tudi v drugih avstrijskih narodih. Ogrski državniki so od 70.ih let sem odkritosrečni pristaši obstoječe trozveze. Nobena stvar ni mogla omajati zaupanja njihovega do nemškega zaveznika.

Ali to store sedaj tisti Nemci, ki se ravno ob sedanjih mučnih razmerah toli zanimajo za svoje soplemenjake, bivajoče v južnovzhodnih delih Ogrske... Demonstracija, ki jo namerja pangermanizem proti Ogrstvu (čitaj: Madjarstvu) je mala temna točka na horizontu.

To, kar pripoveduje tu general Türri, je doživel sam. Pravi, da je to mala temna točka. Ali mnogo malih pik na obzorju sestavlja veliko piko. Koliko je že takih temnih točk na obzorju! Vsi poskusi sedanje svetovne politike Nemcev niso drugzega nego agresivni poskusi proti drugim narodom. Vse to so temne točke, ki se zgóščujejo v velik oblak, iz katerega pride huda ura izlasti za narode, bivajoče v onih pasovih evropskega

kontinenta, ki se križajo s kurzom vsenemške propagande! Huda ura pride na njihove glave, če ne bodo za časa skrbeli za varno podstrešje.

Mi ne vemo, da li gospoda italijanski politiki čitajo, ali si dajejo čitati naš list. Ne iz samoljublja, ampak v interesu njihove in naše narodne varnosti bi želeli, da jim pride do znanja zgornja reminiscenca generala Türri, ki jim pravi, kako usodo je že Bismarck določil »njihovemu« Trstu — tistemu Trstu, s katerega »izključnim italijanstvom« se toliko bahajo! Če so sploh dostopni govoru dejstev in pouku, ki jih dajejo zgodovinski dogodki, če so sploh sposobni za umevanje zdravega razuma in tistih zahtev, ki jih stavlja vsakemu bitstvu prirojeni nagon po samoobrani: potem bi vendar enkrat morali priti na jasno, komu služijo se svojimi sedanjimi zvezami in da so vsi njihovi vspehi s pomočjo teh zvez le efemerne, mamljiv strup — usodni danajski darovi. Boj se Danajcev, tudi kadar prinašajo darove! Ta rek velja tudi našim Italijanom (s primerno variacijo, seveda): Boj se Nemcev tudi tedaj, kadar ti ponujajo svoje zavezništvo!

Dohodki in izdatki Rusije v letu 1901. Glasom izkazov finančnega ministerstva znašajo redni dohodki v letu 1901 1.798.656.000 rubljev. Za 68.560.000 več, nego je bilo proračunljeno in za 94.527.000 rubljev več, nego v prejšnjem letu.

Redni izdatki v letu 1901 pa so znašali 1.561.725.000 rubljev. Za 128.962.000 več, nego v prejšnjem letu. Izredni dohodki so znašali 163.677.000 rubljev, izredni izdatki pa 169.074.000 rubljev.

Tržaške vesti.

Umrli je v Rojanu g. Ivan Kramer, trgovec istotam. Pokojnik je bil energičen rodoljub in nepremičen v svojem prepričanju kakor pristaš — uajtakemu gibanju. Blag mu spomin!

Mestni svet tržaški bo imel jutri, ob 7. uri zvečer, svojo sejo.

Kdo bo mitropolit v Gorici? Po dolžnosti kronistov beležimo vest v »Information«, da se v dobroobveščeni krogih govori, da bo sedanji kapitularni vikar in prošt v Gorici, mons. Jordan, imenovan knezo-nadžskofom istotam.

Novinski glasovi povodom imenovanja novega škofa tržaškega. Italijanski listi se kažejo nezadovoljne. Tudi v tem slučaju, ko je Nemeec imenovan na čelo pretežno slovenski škofiji, vidijo Italijani — čujte, ljudje božji! — favoriziranje Slovanov! V dejstvu — ne, v govoricu, da bo novemu škofu pridodeljen koadjutor, več našemu jeziku, da je obseženo favoriziranje Slovanov, ki — to se umeje — involvira krivico za Italijane!

V resnici pa svet noče nič kaj prav verovati v iskrenost tega ozlovoljenja Italijanov radi imenovanja Nemece tržaškim škofom. Mnogi menijo, da je tu po sredi zopet mnogo znanega laškega komedijskega in da v resnici niso tako nezadovoljni, kakor se kažejo, ker pričakujejo v novem škofu odločnega nasprotnika vsakemu slovanškemu stremljenju ter hvaljenega organizatorja, ki bo ves svoj organizatorični talent postavil v boj proti slovanškemu gibanju v Primorju. — Hladni računarji med nami menijo celo, da je bila ravnost ta naloga dunajski vladi v glavni povod za imenovanje Nagla!!

Če imajo torej Italijani razloga za tako domnevanje o delovanju novega škofa, potem že verujemo radi tudi mi, da so Italijani v srečo zadovoljni in da so »Piccolo«, »Amico« in družba tirali le odurno hinavščino, ko so nekako z besedami remonstrirali proti imenovanju Nemece škofom v Trstu!

Oni so pač zbesneli proti nam. Da je le nam na škodo, pa so zadovoljni. Vesele se, ako njihovim sosedom hiša gori in v tem veselju ne vidijo, da plamen liže tudi njihovo hišo. Da, ako bi bili Italijani manje fanatični in bolj razsodni, ako bi imeli več zmisla za svoje lastno položanje in za resnični pomen imenovanja Nemece škofom nam in njim, potem bi bili res in iskreno ozlovoljeni radi tega imenovanja. Ako bi imeli le nekoliko kriterija, bi se lepo sporazumeli z nami za zahtevo: ali italijanski škof in slovenski koadjutor, ali pa slovenski škof in italijanski koadjutor!!

Cerkveni in državni oblasti pa izjavljamo mi z vso odločnostjo: mi zahtevamo na podlagi naših cerkvenih in narodnih pravic slovenskega škofa s samostalno jurisdikcijo, in naj se že ta škof imenuje koadjutor ali »in partibus infidelium«, ali pa — apostolski delegat za misijonske dežele. Živi nočemo biti pokopani.

Pa recite, da niso na glavo padli!! V predvečrajšnji seji zbornice poslancev na Dunaju je stavil naš »neumorno delujoči« poslanec — risum teneatis amici! — Hortis predlog, naj država naši mestni občini dovoli subvencijo 21.000.000 K.

Sedaj pa čujte, dragi čitatelji, kako si naši italijanski — še enkrat prosimo, prijatelji: ne smejajte se! — »nepresežni taktiki« mislijo zagotoviti večino za Hortisev predlog!

Kakor znano, je praški občini od vlade že zagotovljena državna subvencija več milijonov za saniranje mesta in pride stvar te dni že na dnevni rad v zbornici. Zdravi razum bi rekel, da bodo Italijani kar navdušeno glasovali za praško subvencijo, ker bi bilo to v najizdatnejo oporo tudi njihovega tržaškemu predlogu.

Sedaj pa čitamo v »Neue Freie Presse«, da bodo Italijani glasovali proti subvenciji v Pragi! Povejte nam, ali niso ti ljudje na glavo padli! S tem glasovanjem ne le da prisilijo vso desnico v glasovanje proti tržaški subvenciji, ampak ustvarijo — če praška subvencija pade — prejudic, ki ne da vladi le moralnega opravičenja za odklonitev Hortiseve zahteve, ampak jej ustvari naravnost nemožnost, da bi podpirala zahtevo našemu mestu v prilog.

In take ljudi naj bi smatrali resnimi politiki, ljudji, ki postopajo tako, da se resen človek ne more iznebiti misli, da so — na glavo padli?! Ali pa so tudi tu igrali nečuvstvo komedijo z javnostjo mesta tržaškega?! Ali vedo morda, da za Trst ni nobene nade, a so prišli vendar se svojim predlogom, da natrosijo peska o oči svojem »delovanju«!! Ali je glasovanju proti praški subvenciji po takem, le ta namen, da se ustvari prejudic, na kateri se nasloni vlada, izgovor zakaj da ne more Trstu nič dati in da si bodo mogli italijanski poslanci — prati roke kakor Pilat!!

Klic iz Rojana. Stvar je za nas velike važnosti in za to moramo zopet govoriti o njej. Pred par dnevi smo že bili omenili, da v Rojanu vladajo tužne razmere, in očitno je, da se nad Rojanom dvigajo vedno bolj črni oblaki, ki hočejo z nevihto zatreti slovenski življenj. Da! več aparatov je tukaj, ki naravnost delujejo na to, da se naš narek kolikor le možno zatira in zapostavlja.

Naj omenimo tukaj le eno nevarno past, v katero naš nam prijazni magistrat vabi in tira naše otroke in jih vpleta v svoje zanjke kakor pajek muhe v svojo mrežo. Ta past je italijanski vrtec. — Žalibog ne malo, ampak čez polovico naših otrok zahaja v to gnezdo. Žalostno, ali resnično! Da imamo v Rojanu še toliko nevednih in zaslepljenih starišev, ki za žlico obeda prodajajo svoje otroke sovražniku v last je res obžalovanja vredno. Pa kako to? Za žlico obeda? No! Kar se tiče ugodnosti vrtec v Rojanu, se italijanski vrtec od slovenskega razlikuje le v tem, da otroci v italijanskem vrtec dobivajo opoldne vsaki za 10 stot. kosila. In radi tega velikaškega kosila je v italijanskem vrtec polno slovenskih otrok. Je-li to za take stariše čast ali sramota, naj dotični sodijo sami!

Tudi v naš vrtec bi prav radi uvedli še marsikatero ugodnost, ali financijelne razmere v nas so — žalostne. Denarja ni — in to je vse! Pomislimo, da naša dva vrtea staneta že itak čez 2000 K na leto, a dohodki znašajo še le četrti del imenovane svote.

Ni čuda torej, da nam glavno vodstvo v Ljubljani zopet in zopet preti, da nam zapre vrtec, češ, da ne more toliko dokladati. In ravno v tekočem letu bi bil ta usodepolni sklep skoro izpolnjen, da se ni odbor te naše podružnice z vso energijo potegnil za stvar. Ravno radi tega sta morala dva odbornika na svoje lastne stroške žrtvovati pot v Ljubljano, da sta na glavnem vodstvu v Ljubljani osebno izprosila ohranitev naših vrtec. Vrtec so odprti, ali še vedno le pod pogojem, da še v tekočem letu priredimo par veselje v ta namen. Leto teče, a veselice nismo imeli še nobene; pa to ne radi naše krivde, temuž radi pomanjkanja časa, ali bolje: radi prepogosto vršetiših veselje v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Ravno z ozirom na to, da smo imeli vedno obzir na druga društva, in da smo se radovoljno umikali drugim, upamo in pričakujemo, da se pa sedaj vsa društva spomnijo tudi nas! Nedelja je torej naša! Da izpade pa stvar ugodno, to je, dragi rojaki in rojakinje odvisno, le od vas! Torej ne obetajte nikamor drugam v nedeljo, temveč pritecite v Barkovlje na lepo zabavo in žrtvujte po svoji moči mal dar našemu tako važnemu, koristnemu dobrodelnemu vrtcu!

Desetleten jubilej. Včeraj je minolo 10 let, odkar je F. Z. M. baron Waldstätten imejatelj našega domačega pešpolka št. 97. Tem povodom mu je častniški zbor polka dopisal čestitno adreso.

50-letnica najstarejšega škedenjskega peveca. Letos poteče 50 let, odkar jeden najboljših basistov pevskega društva »Vesilec«, Josip Sancin Drejač starejši, sodeluje na narodnem in cerkvenem petju. Pel je še pod vodstvom pokojnega organista Martelanca, očeta sedanjega kanonika in župnika bazilike sv. Justa v Trstu. V proslavo tega jubileja priredi pevsko društvo »Vesilec« v nedeljo, dne 1. junija t. l. (t. j. prvo nedeljo po prazniku sv. Rešnjega Telesa, ko je v Škedenju procesija) koncert s petjem in sviranjem orkestra, kateri koncert se gotovo povzpne do pravega narodnega slavlja. Po koncertu bo v veliki dvorani skupen prijateljski obed. Natančni program se objavi pravočasno.

Skromen nasvet. Pišejo nam: Ker je v zadnji čas naraslo število naših narodnih društev tako, da se že sedaj primerjajo slučajji, da ima po več društev na eden in isti dan svoje veselice, kar škoduje enim in drugim, obnovljamo nasvet, naj bi se vse navadne male veselice v korist podružnicam sv. Cirila in Metodija v bodoče popolnoma opustile in naj bi se prirejale raje v ta namen vsako leto po dve veselici v velikih dimenzijah in sicer ena v zimski in ena v letni dobi.

Na teh veselicah naj bi nastopalo po več narodnih društev, ki bi morala ob enem sprejeti tudi agitacijo za to. Take veselice bi imele veliko ugodnejši finančni efekt nego ga imajo vse male veselice skupaj: dajale bi družbi po 800 do 1000 kron čistega dobička. Sedaj se ne more spraviti skupaj toliko ob vsem trudu in ob vsej dobri volji.

Ostala društva pa naj bi omejala svoje zabave na najmanjše možno število.

Društva naj bi se združevala, da bi imeli manj veselice, ali v večem slogu.

Moje skromno mnenje je, da bi s tako organizacijo koristilo narodnemu namenu in ob enem lajšalo občinstvu breme.

Želim, da bi se tudi drugi oglasili o tem nasvetu, oziroma, da bi tudi drugi prišli se svojimi nasveti.

Še enkrat naša slavna davčna oblast. Pišejo nam: Na tem c. kr. uradu se še vedno igrajo z našo ravnopravnostjo in vsa znamenja kažejo, da ne bo še konca tem, za ves. kr. urad ne ravnopravnost »igračem«!

Nekemu uradniku, ki je v službi v nekem narodnem društvu in ki tudi stanuje v istem društvu, so dostavili nemško-laške tiskovine, zadevajoče osebni davek! Nekdo drugi nam toži, da so mu, da-si je dobro znan kakor Slovenec, dostavili nemško-laško tiskovino! Ker pa je bila v tem zadnjem slučaju doma le soproga in je ta rekla raznaševalcu tiskovin, da ona ne umeje drugega nego slovenski in da ne more vsprejeti omenjene tiskovine — je vdobila odgovor, da mora vsprejeti!

Kedaj bo konec tem in sličnim opravičenim pritožbam?! Kedaj pridemo do tega, da bodo c. kr. oblastni spoštovali avstrijske zakone, osobito pa člen XIX. državnih temeljnih zakonov?!

Mi uvažujemo sicer radi — se preradi — razne potežkoče, ki jih imajo tukajšnji c. kr. uradi ob razpošiljanju raznih tiskovin, ker je res težko poznati slehernega Slovenca v Trstu; ali: da uradniku poznane slovenskega zavoda pošiljajo tiskovine v tujih jezikih — to se nam vidi krivično, netaktno, da: kakor proračunjeno kljubovanje!!

Isto velja za vso tržaško okolico. Sploh pa je že skrajni čas, da se za okolico in mesto uvedejo vobče trojezične tiskovine, ker le tako odpadejo vse take in slične pritožbe.

Gospoda naj posnemajo v tem pogledu res nepristranskega poverjenika za tržaško okolico na tržaškem namestništvu, gospoda komisarja Fabrizzia, ki je do sedaj, kakor komisar tržaške okolice, edini, ki spoštuje zakone o jezikovni ravnopravnosti.

Pomnoženje garnizije v Trstu. »Slovenski Narod« piše, da je izvedel od avtoritativne strani z Dunaja, da je vest o premeščanju divizijskega poveljstva iz Ljubljane v Trst popolnoma neosnovana in da vojno ministerstvo ni nikdar mislilo na tako premeščanje.

Razpis učiteljskih mest v tržaški okolici. Mestni magistrat razpisuje za slovenske ljudske šole v okolici sledeča učiteljska mesta: a) mesto definitivnega učitelja s plačo II. kategorije (1400 kron na leto), b) mesto definitivne učiteljice s plačo II. kategorije (1200 kron na leto) in eventualni mesti, podučitelja in podučiteljice, ki bi v led imenovanja ostali prazni.

Adjutum podučiteljev znaša letnih 1100 kron, podučiteljice pa 900 kron; podučitelji in podučiteljice, ki nimajo še skušnje učiteljske vsposobljenosti, dobivajo le 80% od tu navedenih svot.

Za stanovanje dobivajo v Barkovljah, Rojanu, Škedenju in pri sv. Ivaou učitelji letnih po 500, učiteljice pa po 400 kron; učitelji in učiteljice na šolah v drugih okoliških vaseh pa dobivajo za stanovanje le po 300 kron na leto. Isto velja tudi za učitelje in učiteljice, ki opravljajo službo razrednega učitelja.

Prošnje je doposlati do 15. maja mestnemu magistratu.

Porotno sodišče. Včeraj zjutraj je bila pred porotnim sodiščem kazenska razprava proti 56-letnemu Ivanu Massari-ju in 32-letnemu Ivanu Žrjalu radi ponarejanja denarja.

Razpravi je predsedoval vit. Urbancich, sodnika sta bila Krammer in Crusiz. Državno pravdnštvo je zastopal dr. Clarcic. Branitelja sta bila odvetnika dr. Eanckel in dr. Coduri.

Iz obtožnice je posneti, da je Massari na Žerjalovem stanovanju delal ponarejen denar, katerega sta potem razpečavala ota, Massari in Žrjal.

Massari je bil že trikrat obsojen in je odsedel vsega skupaj 18 in pol let ječe. — Žrjal je bil tudi trikrat obsojen, in je odsedel 8 let ječe.

Porotniki so z vsemi 12 glasovi potrdili krivdo obeh obtožencev ter z 11 glasovi proti 1 izrekli prepričanje, da ponarejenega denarja ni bilo lahko spoznati kakor takega.

Na podlagi tega verdikta porotnikov je sodni dvor obsodil Massari-ja na 6 letno, Žrjala pa na 4-letno ječo.

Dražbe premičnin. V petek, dne 18. aprila ob 10. uri predpoludne se bodo vsied naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Ghega, krčmarska oprema, sodi in vino; ulica Commerciale 11 in ulica Carpi-son, aparati na plin, voziček in 3 lesene stopnice; ulica S. Lazzaro 11, hišna oprava; ulica Farneto 2, hišna oprava; Rojan, hišna oprava in krčmarska oprema; ulica delle Acque 11, železna blagajna; ulica Chiozza 29, hišna oprava; ulica Alfieri 6, hišna oprava.

Vromenski vestnik. Včeraj: 1. april ob 7. uri zjutraj 17.4 ob 2 uri popoludne 21.3 C. — Tiskomer ob 7. uri zjutraj 758.9 — Danes plima ob 7.15 predp. in ob 7.15 pop.; oseka ob 1.08 predpoludne in ob 0.44 popoludne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Umorstvo v Saležu.** Z ozirom na sporočilo, priobčeno v predvčerajšnji številki, nam javljajo iz Saleža, da se umorjena imenuje Marija Škerk ter da ni zapustila nič otrok.

× **Most čez Sočo pri Barki.** Dunajska tvrdka Gaertner, kateri je izročena spodoja stavba mosta čez Sočo pri Barki, se je obvezala dogotoviti to delo v sedmih mesecih, ako bo le vreme ugodno in ne bode voda preveč naraščala. V devetih mesecih pa na vsaki način izgotovi omenjena dela. Zgoraj in sicer železno stavbo mosta pa je prevzela tvrdka Wegeman na Dunaju, t. j. ona tvrdka, ki je prevzela delo železniškega mostu čez Vipavo pri Dornbergu. Ta tvrdka se je obvezala dogotoviti svoje delo v dveh mesecih. Potemtakem bi moral biti ta most v jednom letu popolnoma dodelan.

× **Romarski shod v Rimanjih.** Prihodnjo tretjo nedeljo po Velikinoči, na praznik varstva sv. Jožefa, dne 20. t. m. bo v Rimanjih običajni romarski shod. Vapored službe boje bo sledeči: V soboto zvečer ob 7. uri »Pridi o stvarnik

sv. Duh in pete litanije z blagoslovom. — V nedeljo na praznik varstva sv. Jožefa: ob 6. uri zjutraj pridiga in pete sv. maša z blagoslovom; ob 9. uri tiha sv. maša; ob 10. uri slavnostna pridiga, na to slovesna sv. maša. Popoludne ob 3. uri pete litanije, »Tebe Boga hvalimo« in blagoslov. Spovedavati se prične v soboto ob 2. uri popoludne.

Kičmanje 14. aprila 1902.

Cerkveno predstojništvo.

(Dozvajemo, da se bosti obe slovesni sv. maši ob 6. uri in ob 10. uri vršili na staroslovenskem jeziku in obredu. Op. ured.)

Vesti iz Kranjske.

* **Umrli je v Ljubljani upokojeni računski svetnik Alojzij Bayer.** Pokojni, da-si državni uradnik, se je vsikdar odlikoval odkritim rodoljubjem in je bil svoj čas tudi člen mestnega sveta ljubljanskega.

* **Načelnik znane rodbine Jakopičeve v Ljubljani, trgovec in posestnik Fran Jakopič, praznuje danes svojo osemdesetletnico.** Slavljenec je se svojo delavnostjo in energijo zasnoval veliko in cvetočo trgovino.

* **Častno svetinjo za 40-letno službovanje je priznal dež. predsednik uslužbenec pri Fr. Bizjaku v Postojini, Jan. Geržini, dalje žel. uslužbenec na juž. železnici Jos. Mahkovec in Jos. Kokec v Litiji.**

Gospodarstvo.

Nekoliko praktičnih črtic o trgovstvu. (Zvrčetak.)

Ob inozemskih naročilih treba upoštevati te-le momente: vrsta ali kakovost blaga, material, jamstvo, čas ali termin, vozovna, colnina, frankovanje in plačilni pogoji.

Trgovčeva oltezanost do oddanega pisemnega ali brzojavnega naročila traja le toliko časa, kolikor se navadno rabi in običajno računati za pot po dotični prometni zvezi, bodi z železnico, pošto itd.

Ako po prvi priliki v normalnem času ni računa na naročilo, niti odgovora, niti potrdila, ali če se pošiljatev ni izvršila točno po stavljenih zahtevah, ni dotični naročnik več navezan na kasnejše izvršena naročila ter ni dolžan vsprejeti kasneje doposlanega mu blaga, ker je rok zamujen in za vsprejetje določeni, obvezni čas že potekel.

Na kupčijskih pogodbah določena globa, ara, ali deponirani denar zapade, kakor hitro obvezanec ni izpolnil ali izvršil vse pogodbe, t. j. vse prevzete naloge, ampak morda le deloma.

K zaključku opozarjam na narodno prislovico, ki ima v sebi tudi važen gospodarski pomen, prislovico, ki veli: »treba ceno kupovati, če se hoče tudi ceno prodajati«.

In tega ne pozabi nikdar tudi ti, slovenski trgovec!

Završujem v nadi, da so bile te-le moje opazke dobrohotno vzprejete, in z željo, da bi jih naši trgovci uvaževali, oziroma, da bi se otresli starih napak in opustili svoja čestozvoarčna, malenkostna, in včasih tudi strankarska in celo zgolj osebna stališča.

Zadnji čas je, da Slovenci obrnemo svoje zanimanje večim gospodarskim in trgovskim podjetjem ter da začnemo intenzivneje zanimati se za trgovska in tovarniška podjetja, za trgovcem potrebne znanosti in vednosti! A ne pozabimo neizogibne potrebe, da svojo izomiko spopolnujemo s samoizobrazbo. Naše trgovsko stremenje naj se jame povspenjati do viših želja in zahtev, nego je bilo do sedaj v navadi, ko nam je bilo stotisoč goldinarjev že ideal, višek, do katerega se more povzpeti najsrečnejši trgovec, vrhunc bogastva. Tudi naša trgovina mora enkrat začeti stremiti višje in višje. Tudi mi, čeprav smo mal, bolj siromašen narod, se moremo prikopati tako daleč, da bomo imeli tudi milijonskih veletržcev. Naša maloštevilnost nas res omejuje, za to pa nam gre na roko preugodna geografska lega naših dežel, ko imamo, tako rekoč, pod nogami pot do razvoja trgovine. To ugodnost treba izkoristiti. V to pa treba najprej, da se iznebimo dosedanje skromnosti, bežečnosti, fatalizma! V nas najpride podjetnega duha, trdne vere, da — če le hočemo — tudi mikaj dosežemo. In nikar ne bodimo teosarčeneži in malenkostni nevoščljivci! Ne zavajajmo onih, ki so si kaj več pridobili. Veselimo se jih! Čim več bo trgovskih bogatašev mej nami, tem bolj se bo povspenjala naša trgovina in

od tega bo imel dobička ves narod! In to ne le v strogo gospodarskih, ampak tudi v kulturnih stremenjih. Narod, ki razpolaga — poleg žive narodne zavesti — z razvito trgovino, organizirano obrtjo, tovarništvom, veleindustrijo, tak narod ne propade, kajti ob razviti trgovini, obrti in industriji se razvija blagostanje tudi tistega stanu, ki je v fundament našem narodu — kmečkemu stanu. Čim bogatejo trgovino, obrt in industrijo ima narod, tem laže in boljše spravlja poljedelec svoje produkte v denar.

Kličem torej: vsi, ki ste poklicani, na delo z vsemi močmi za proevit naše trgovine, obrti in industrije! V to pomoz Bog!

H. Š.

Brzojavna poročila.

Poveljnik vojne mornarice na dopustu. DUNAJ 17. (B.) Poveljnik vojne mornarice, pl. Spaun je odšel na dopust.

Srbsko-bolgarski cerkveni prepir.

CARIGRAD 16. (B.) Rusko poslaništvo je včeraj in danes ponovilo na vladi in v sultanovi palači svoje nasvete glede posvečenja Firmiliana. Govorice, da je že izšel iratele glede posvečenja, ali ta govoricca nima še oficijelnega potrdila.

CARIGRAD 16. (B.) Bolgarski eksarh je tudi iz Makedonije dobil veliko število priznanj in vsodbud v stvari Firmiliana. — Čuje se, da se sultan trudi, da bi pomiril kneza in vlado bulgarsko ter ju pregovoril, da o.inehata.

(Ta bolgarsko-srbski cerkveni spor je nastal vsled tega, ker ima biti srbski arhimandrit Firmilijan imenovan škofom eksarhije v Skoplju. Ta vest je povzročila silno razburjenje po vsej Bulgariji, ker je eksarhija Skoplje velike važnosti za cerkev v Makedoniji. Op. ur.)

Vojna v južni Afriki.

LONDON 17. (B.) »Daily Graphic« je izvedel, da niso Buri predložili angleški vladi še nobenega definitivnega predloga in da so se omejali na to, da so le na splošen način naznanjali svoje želje. Toda te želje, ki so nekak pričetek za pogajanja, se ne bližajo temu, kar bi angleška vlada hotela vsprejeti za podlago. V tem zmislu so bili tudi obveščeni odposlanci Burov v Pretoriji.

Buri tudi niso zaprosili za dovoljenje, da bi mogli vporabiti brzojav za pogovor s Krügerjem in njegovimi svetovalci v Utrechtu.

(Dalje na četrti strani.)

Loterijske številke, izžrebane dne 16.

aprila:					
Brno	28	49	22	3	76
Inomost	17	75	27	79	37

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X MIZARSKA ZADRUGA V GORICI X
X z omejenim jamstvom X
X naznanja slovenskemu občinstvu, da X
X je prevzela X
X prvo slov. zalogo pohištva X
X iz odlikovanih in svetovnoznanih to- X
X varn v Solkanu in Gorici X
X Antona Černigoj-a X
X katera se nahaja X
X v Trstu, Via Piazza vecchia X
X (Rosario) št. 1. X
X (na desni strani cerkve sv. Petra). X
X Konkurenca nemogoča, ker je blago X
X iz prve roke. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: ZALOGA:
Via Tessa, Piazza Rosario št. 2
vogal (sloško poslopje)
Via Libertana in Via Riberge št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Is-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIKI ZASTAVI IN FRANKO
Predmeti postavio se na pa obrod
all železnico franko.

Državni zbor.

DUNAJ 17. (B.) — Zbornica poslan-
cev. — Posl. Rizzi in tovariši so stavili
predlog, naj država dovoli mestu puljskemu
subvencijo 3.000.000 kron, ki naj bi se iz
plačala v 6 letih obrokih po 500.000 kron
in sicer za izvedenje kaulizacije. Prvi obrok
naj pride v proračuna za l. 1903.

Posl. Biankini in tovariši so interpelirali
skupno ministerstvo radi postopanja novega
namestnika v Dalmaciji, ki je bil dovolil, da
se mu politični, finančni in poštni urad-
niki na svečan način predstavili v nemškem,
sodni uradniki pa v laškem jeziku in jim je
namestnik odgovoril nemški in italijanski,
da-si je 99% prebivalstva v Dalmaciji slo-
vanske narodnosti.

Po tem, ko sta naučni in pravosodni
minister odgovorila na več interpelacij, je
zbornica nadaljevala razpravo o naslovu fi-
nančna uprava in je začel govoriti finančni
minister.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
karna in sladličarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna

Pekarna in sladličarna Jakob
Jellen
v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat
na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v
pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Za-
oga moke iz prvih egerskih mlinov.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim
blagom v Trstu,
Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolo-
nialij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše te-
svenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsa itd. po jako
nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na de-
želo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Skladišče vina ulica Acquedotto št.
23. Prodaja vina na
sodih in buteljkah, Fine pašne in dezertne vina na
debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in
konkurenčnih cenah.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka
ulica št. 14 in ulica
Vetturini ima v zalogi v veliki zberbi pohištvo vseh
slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V
zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime
palatno, razne tapcarije itd. Daje tudi na obroke.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN
iz lastnih kletij
in
ISTRSKI TERAN,
ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmar-
jem in restavratorem.
Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

IVAN KRŽE
Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst
Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali
druge zbohe.

Tvrška Schivitz & Ci v Trstu
inženjerja Živica se priporoča svojim rojakom. Pro-
daja stroje in orodje za kmetijstvo in obrtništvo in
vse dotične predmete najboljše sestave in izdelitve po
najnižjih cenah. Posebno priporoča svoje nepreneh-
ljive stikalnice za gradnje, tropine in sadje, svoje
dobro znane škropilnice proti peronospori in drugim
sadnim boleznim in mrčesom, brentače „Emerje“, la-
gleje in trdnje od lesenih in železnih. Izdeluje načrte
in tudi izvršuje dela vodovodov, vodnjakov, cest,
mlinov in drugih industrijskih podvz-tij. Popravlja
tudi stroje.
Bogata njena zaloga in pisarna nahaja se na vogl
ulice Ghega in Trgovinske ulice.
Lahoni nas bojkotirajo
Nemci Nemce podpirajo
Slovani mi trpimo.

Mlin v najem
odda se s petimi tečaji, prostornim
stanovanjem, vrtom in skladiščem. —
Združena je tudi kupčija s Trstom.
— Več se izve pri lastniku Antonu
Uršiču v Št. Vidu pri Vipavi.

Obuvala!
— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v
ulica Riborgo št. 25 po domače
k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste
obuvala za moške, žensko in otroke.
Isti popravlja male stvari brezplačno
vsakovrstno obuvalo ter sprejema na-
ročbe na debelo in drobno.
Lastnik: Peter Rehar.

+
Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem, da je naš ljubljeni soprog, oče, tast in stari oče
Ivan Kramar
trgovec
danes zjutraj ob 8. uri, previden sé svetotajstvi za umirajoče,
po dolgi in mučni bolezni v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v soboto dne 19.
aprila t. l. ob 2. uri pop.
ROJAN, dne 17. aprila 1902.
Antonija ud. Kramar, soproga.
Ivan, sin: Marica poroč. Debelak, Karla poroč. Vacek, hčeri.
Janko Debelak, Miroslav Vacek, Janko, Milko, Darinka in Miroslava
zeta. unuka in unukinji.

Št. 296.
Natečaj.
V koperskem šolskem okraju je
popolniti stalno ali začasno mesto učiteljice III. plačilne vrste na dvoraz-
redni ljudski šoli s slovenskim učnim
jezikom v Klancu.
S to službo spojena plača je do-
ločena v deželnem zakonu z dne 9.
oktobra 1901 št. 35.
Pravilno opremljene prošnje naj
se vlagajo predpisanim potom pri pod-
pisanem uradu v dobi štirih tednov po
tretjem razpisu tega natečaja v služben-
nem listu.
C. kr. okrajni šolski svet.
Koper, dne 9. aprila 1902.

Velik dohod
elastičnih trakov, zajamčeno prve vrste, ru-
dečih in črnih, za cepljenje trt. Za razpro-
dajalec po znižani ceni.
Tudi sem prejel toli zahtevano fosforjevo
apno (Fosforkalk in tudi Futterkalk imeno-
vano) za jačenje žil in pitanje živali. Cena
80 stot. klg. Za več klg. po znižani ceni.
Pošiljatve po povzetju.
Drogerija Emil Cumar
pok. Friderika.
TRST — ul. Belvedere — TRST
Filijalka na Opčinah 212.

Ivan Angeli
ulica Canale 5
zraven cerkve sv. Antona novega
je edini tovarnar čopičev vseh
vrst in ščetk, nahajajoč se na
tržaškem trgu ter zamore konku-
rirati z vsakomur.
VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali
korenik tudi malih. Angleške ščetke za čiščenje
obuvala, neprelomljivi ameriški glavniki,
angleške ščetke za zobovje čistiti, specialitete
za parfumovanje angleškega in domačega
izdelka vse po jako znižanih cenah.

Išče se za nekaj ur popoldan
deklica, ki bi nosila
otroka na sprehod. — Naslov povč uprava
EDINOSTI.
Spoštovane slovenske gospodinje!
Zahtevajte pri svojih trgovcih
NOVO
Ciril-Methodijevo
cikorijo.

Jakob Kosmerlj
— TRST —
ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.
TRGOVINA
Jestvin in kolonialnega blaga, delikates
in konserv.
Izbior raznih vin in likerjev.
Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2
nasproti ženskemu liceju.
Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši
Jakob Kosmerlj.
Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Prvo primorsko podjetje za
razpošiljanje in prevažanje pohištva
Rudolf Exner
Trst. — Via della Stazione 1366 — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje
pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pohištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.
Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, košev itd. za inmagaciniranje.
Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in
kamor si bodi.

Posojila
proti povrnitvi v 7 in pol letih vdobé o. kr.
častništvo, vladni, mestni in železniški urad-
niki ter vdove kakor tudi uradniki podjetij
in privatni uradniki, ki so udje kakega pen-
zijskega zaklada.
Posojila se dajejo proti varščini na ne-
premičnine, urednostne listine, renté, vžitke,
zavarovalne police itd.
Obrniti se na Hinko Giberti, ul. Canale 7, I.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.
Priporoča svojo zalogo jestvin kolonialij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega.
— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovsa, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
drobno. — Cenike razpošilja franko.
Priporoča se pri najsolidnejšem delu in
o zmernih cenah.

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODIJA V LJUBLJANI.
MALI POLOZI DAR DOMU NA ALTAR.
ZALOGA PRI IV. JEBACINU V LJUBLJANI
KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODIJA V LJUBLJANI.

Za bolne na želodcu!
Vsakemu, kateri si nakopje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z življenjem
pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.
želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje
ali zasiljenje
priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To
zdravilo je znano
prebavno in kričistilno sredstvo
Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.
To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrim vinom,
jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino od-
stranjuje vse nerednosti v krvnih ocvah, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzro-
čajo bolezni in deluje uspešno novo napravo zdrave krvi.
S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj
pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsimi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi
pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napanjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgo-
trajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina.
Zapiranje človeške potrebe bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vra-
nici in sistemu vratnih živec (haemorrhoidične bolečine), odstranjuje se s zeliščnim vinom hitro in voljno.
Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca
in črev z lahkim čistilom človeka vse učredne tvarine.
Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje
navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.
Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zheganjem in otožnostjo kakor tudi
pogosti glavoboli in nespanje provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.
Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku
voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspesuje in izboljšuje tvar-
jenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.
To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.
Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nčv. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sezani,
Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči,
Krmnu, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Losinju, Labinju, Pa-
zinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodjanu, Palju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu,
Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celej Avstro-Ogerskeji in sosednih deželah.
Tudi razpošiljajo: lekarne v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce
po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskeji poštninein zaboja prosto.
Svari se pred ponarejanjem
Zahteva naj se izrečno
Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.
Zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega spirita 100,0,
glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevega soka 320,0, mane 30,0, koprive, ja-
neža, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine
naj se pomešajo.